

ความรู้และความพร้อมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองสำหรับการเข้าสู่มาตรฐาน
ปศุสัตว์อินทรีย์ของประเทศไทยในเขตพื้นที่อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
Knowledge and Readiness of Native Chickens' Farmers in Approaching
Thai Agricultural Standard for Organic Livestock at Cha-am District,
Phetchaburi Province

จารุณี เกษรพิกุล^{1*} สุรวัดน์ ชลอสันติสกุล² และนิตินันท์ นาคบุรี³

Charunee Kasornpikul^{1*}, Surawat Chalorsuntisakul² and Nitinunt Nakburi³

คณะสัตวศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี^{1, 2}

สำนักงานปศุสัตว์อำเภอชะอำ กรมปศุสัตว์³

Faculty of Animal Sciences and Agricultural Technology, Silpakorn University, Phetchaburi Information
Technology Campus. ^{1, 2}

Cha-am District Livestock Development Office, Department of Livestock Development.³

e-mail: kasornpikul_c@silpakorn.edu¹, chalorsuntisaku_s@silpakorn.edu², nitiburi@gmail.com³

Received: May 2, 2020; Revised: July 8, 2020; Accepted: July 9, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความรู้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองและศึกษาความพร้อมในการทำฟาร์มไก่พื้นเมืองอินทรีย์ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองสำหรับการเข้าสู่มาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ของประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง ในพื้นที่อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 49 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบทดสอบและแบบสัมภาษณ์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง มีคะแนนเฉลี่ยที่ 16.43 คะแนน จากคะแนนเต็ม 21 คะแนน โดยมีผู้ได้คะแนนสูงสุด คือ 20 คะแนน ซึ่งมีจำนวน 6 คน และผู้ที่ได้คะแนนต่ำสุด คือ 10 คะแนน ซึ่งมีจำนวน 1 คน (Min. = 10, Max. = 20, Mean = 16.43, S.D. = 2.65) ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับปศุสัตว์อินทรีย์ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 42.86) สำหรับผลการศึกษาเกี่ยวกับความพร้อมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองสำหรับการเข้าสู่มาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ของประเทศไทยพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองมีความพร้อมสำหรับการเข้าสู่มาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ในระดับปานกลาง (Mean = 1.95, S.D. = 0.72) โดยพบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง มีความพร้อมในระดับมาก 1 หัวข้อ และมีความพร้อมในระดับน้อย 1 หัวข้อ จากทั้งหมด 10 หัวข้อ

คำสำคัญ: ไก่พื้นเมือง ปศุสัตว์อินทรีย์ ความรู้

Abstract

The purposes of this research were to assess the knowledge of the native chicken farmers and to study the readiness of the native chicken farmers for the organic livestock standard of Thailand. The samples consisted of 49 farmers who live in Cha-am, Phetchaburi. Data were collected using a test form and an interview as an instrument. A data was analyzed using a data

analysis software. The descriptive statistics used in this study were percentage, mean, and standard deviation. The research findings showed that most of the native chicken farmers, 42.86%, know organic livestock at a moderate level. An average score of 16.43 points out of 21 points, 6 respondents gained the highest point of 20 and 1 respondent scored the lowest point of 10 (Min. = 10, Max. = 20, Mean = 16.43, S.D. = 2.65). The results of the study on the readiness of the native chicken farmers for the organic livestock standard of Thailand found that native chicken farmers were ready for the organic livestock standards at a moderate level (Mean = 1.95, S.D. = 0.72). There was a high level in 1 topic and at a low level in another topic out of 10 topics in readiness.

Keywords: Native Chicken, Organic Livestock, Knowledge

บทนำ

เกษตรอินทรีย์ เป็นทางเลือกหนึ่งที่มีศักยภาพในการพัฒนาเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมีความมั่นคงด้านอาหารและความปลอดภัยต่อสุขภาพ ไม่ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับกระแสความต้องการผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง อีกทั้งมีระบบมาตรฐานที่เป็นสากลทำให้สามารถสร้างความมั่นใจในคุณภาพให้กับผู้บริโภคสินค้าอาหารอินทรีย์ (Organic Food) เป็นหนึ่งในกระบวนการอาหารปลอดภัย (Food Safety) เป็นอาหารที่มีมาตรฐานความปลอดภัยสูงสุด เป็น Premium Food สำหรับตลาดบนหรือผู้ที่ห่วงใยสุขภาพของตน มีจิตสำนึกต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อม (กรมปศุสัตว์, กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์, 2562, หน้า 1) ดังนั้นเกษตรอินทรีย์จึงนับเป็นแนวทางอันยั่งยืนของการสร้างสมดุลให้แก่สิ่งมีชีวิต ทั้งยังเสริมพลังให้ทั้งเกษตรกรและผู้บริโภค (สุดา มั่งมีดี, 2562) โดยอาหารเกษตรอินทรีย์เป็นอาหารที่ผลิตด้วยวิธีที่ได้มาตรฐานการทำเกษตรอินทรีย์มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของแต่ละประเทศแตกต่างกันออกไป แต่การทำเกษตรอินทรีย์โดยทั่วไปมีหลักปฏิบัติที่ส่งเสริมการหมุนเวียนทรัพยากรกลับมาใช้ใหม่ ส่งเสริมความสมดุลของระบบนิเวศ และรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ (สมาคมการค้าเกษตรอินทรีย์ไทย, ม.ป.ป., หน้า 1)

ดังนั้นความตื่นตัวและกระแสความห่วงใยในเรื่องสุขภาพ ทำให้ผู้บริโภคทั่วโลกหันมาบริโภคอาหารปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ปศุสัตว์อินทรีย์ตามนิยามของมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ มกช. 9000-2548 เล่ม 2 หมายถึง ระบบการจัดการผลิตปศุสัตว์ที่มีความสัมพันธ์กลมกลืนระหว่างผืนดิน พืช สัตว์ที่เหมาะสม โดยเป็นไปตามความต้องการทางสรีรวิทยาและพฤติกรรมสัตว์ที่ทำให้เกิดความเครียดต่อสัตว์น้อยที่สุด เพื่อส่งเสริมให้สัตว์มีสุขภาพดีเน้นการป้องกันโรคโดยการจัดการฟาร์มที่ดี หลีกเลี่ยงการใช้ยาและสารเคมี (สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, 2548, หน้า 1-2) ทั้งนี้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำโครงการการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ โดยหน่วยงานรับผิดชอบ ได้แก่ กรมพัฒนาที่ดิน ร่วมกับกรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร กรมหม่อนไหม กรมชลประทาน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเพิ่มพื้นที่และปริมาณการผลิตเกษตรอินทรีย์ 2) เพื่อเพิ่มการค้าและการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ในประเทศ 3) เพื่อให้สินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐานที่ยอมรับของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ 4) เพื่อให้ไทยเป็นศูนย์กลาง (Hub) ของสินค้าและบริการด้านเกษตรอินทรีย์ในระดับสากล 5) เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมเกษตรอินทรีย์ให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ทั้งนี้กรมปศุสัตว์ได้ดำเนินการพัฒนาปศุสัตว์อินทรีย์ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2549 เป็นต้นมา ในกรอบรับผิดชอบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเสริมสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมปศุสัตว์อินทรีย์ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มผลิตปศุสัตว์อินทรีย์วิถี

พื้นบ้านและเชิงพาณิชย์ และด้านการพัฒนาระบบตรวจรับรองและมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ ในระยะแรก การปรับเปลี่ยนวิธีคิดนำไปสู่การปฏิบัติเป็นไปอย่างช้า ๆ ต่อมาจึงเป็นการต่อยอดการพัฒนาในกลุ่มเดิมหรือกลุ่มใหม่ โดยมุ่งให้เกิดการปฏิบัติที่เห็นผลการดำเนินงานจึงมีทั้งการบูรณาการเชิงพื้นที่ และการดำเนินการตามภารกิจ กลุ่มสินค้า เช่น โคนมอินทรีย์ ไข่อินทรีย์ และสุกรอินทรีย์ เป็นต้น ในขณะเดียวกันสินค้าเนื้อ นม ไข่อินทรีย์เป็น ที่ต้องการของผู้บริโภคยุคใหม่ที่ใส่ใจต่อสุขภาพสิ่งแวดล้อม และสวัสดิภาพสัตว์มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นโอกาส ที่พัฒนาการผลิตปศุสัตว์ของเกษตรกรรายย่อยและรายกลางที่เป็นกิจการของตนเอง พัฒนาการผลิตเป็นสินค้าที่ จะได้คุณภาพตามมาตรฐาน แต่การจัดการผลิตสินค้าปศุสัตว์ให้มีคุณภาพสอดคล้องกับมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคนั้น จำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมที่ครบวงจรและมีความต่อเนื่องในการพัฒนา ตั้งแต่ การเสริมสร้างกระบวนการกลุ่มให้เข้มแข็ง มีการเชื่อมโยงเครือข่าย การพัฒนาระบบการผลิต การแปรรูป และการตลาด รวมทั้งการวิจัยและพัฒนาสร้างองค์ความรู้นวัตกรรมถ่ายทอดสู่ชุมชนเพื่อขยายฐานการผลิต (วิลาสินี ยิ้มแย้ม, 2559, หน้า 1)

ในเขตพื้นที่อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรีนั้น กลุ่มเกษตรกรมีความนิยมเลี้ยงสัตว์ปีก ทั้งเป็นไปเพื่อ การบริโภคภายในครัวเรือน รวมถึงเป็นการเลี้ยงเพื่อเป็นรายได้เสริมของครอบครัว ซึ่งการเลี้ยงไก่พื้นเมืองพื้นเมือง ได้รับความนิยมนอย่างสูง เนื่องจากให้ผลผลิตเชิงการเกษตรที่ดี โดยอาศัยจุดแข็งในเรื่องการเลี้ยงแบบธรรมชาติ ซึ่งแนวทางการพัฒนาดังกล่าวก็ได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะการพัฒนาไปสู่การเลี้ยงไก่พื้นเมือง แบบระบบอินทรีย์จากกรมปศุสัตว์ด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความรู้และความพร้อมของเกษตรกร ผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองสำหรับการเข้าสู่มาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ของประเทศไทยในเขตพื้นที่อำเภอชะอำ จังหวัด เพชรบุรี ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจและวางแผนการดำเนินงาน ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองของอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ให้มีศักยภาพในการเข้าสู่ระบบ การผลิตแบบปศุสัตว์อินทรีย์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อประเมินความรู้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองสำหรับการเข้าสู่มาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ของ ประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาความพร้อมในการทำฟาร์มไก่พื้นเมืองอินทรีย์ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองสำหรับ การเข้าสู่มาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ของประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติและนำเสนอ ข้อมูลแบบเชิงพรรณนา (Descriptive Method) ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ ความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) แบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จากเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ พื้นเมืองในพื้นที่อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ที่มาติดต่อขอรับบริการ ณ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ตลอดทั้งเดือนมกราคมและกุมภาพันธ์ พ.ศ.2563 ทั้งนี้ได้สัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง จำนวน 49 คน จาก ครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง จำนวน 898 ครัวเรือน (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเพชรบุรี, 2556, หน้า 1) โดย สัมภาษณ์ด้วยตนเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ 1) แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับปศุสัตว์อินทรีย์ โดยอาศัย

เนื้อหาตามมาตรฐานสินค้าเกษตร เกษตรอินทรีย์ เล่ม 2 ปศุสัตว์อินทรีย์ (มกษ 9000 เล่ม 2-2561) จำนวน 21 ข้อ โดยเป็นแบบทดสอบ ประเภทเลือกตอบ (Selection Type) แบบถูก-ผิด (True-False) ซึ่งแบ่งเกณฑ์การประเมินระดับความรู้โดยใช้คะแนนมาตรฐานที่ปกติ (Normalized T Score) เป็น 3 ระดับ คือ ระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ ตามผลการทดสอบ และ 2) แบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปและความพร้อมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองสำหรับการเข้าสู่มาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ของประเทศไทยในเขตพื้นที่อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับปศุสัตว์อินทรีย์ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง และส่วนที่ 3 ความพร้อมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองสำหรับการเข้าสู่มาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ของประเทศไทย โดยการประเมินตนเอง ด้วยคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในความพร้อมด้านต่าง ๆ ได้กำหนดการวัดแบบอันตรภาคชั้น (Interval Scale) โดยกำหนดค่าคะแนนความพร้อมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ความพร้อมในระดับมาก ความพร้อมในระดับปานกลาง และความพร้อมในระดับน้อย มีค่าคะแนนเท่ากับ 3 2 และ 1 ตามลำดับและใช้ค่าเฉลี่ยจัดระดับเป็นช่วงคะแนนเพื่อแปลความหมายระดับความพร้อม (นิธินันท์ นาคบุรี, จารุณี เกษรพิกุล และสุรวัดน์ ชลอสันติสกุล, 2563, หน้า 823-824) ใช้สูตรการคำนวณความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ข้อมูลที่มีค่าสูงสุด}-\text{ข้อมูลที่มีค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{3-1}{3} \\ &= 0.66 \end{aligned}$$

หลังจากการคำนวณช่วงระดับคะแนนดังกล่าวแล้ว นำค่าที่ได้จากการคำนวณมาแบ่งเป็นระดับความพร้อม 3 ระดับ สำหรับการแปลผล ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 2.34–3.00 หมายถึง มีความพร้อมมาก

คะแนนเฉลี่ย 1.67–2.33 หมายถึง มีความพร้อมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00–1.66 หมายถึง มีความพร้อมน้อย

ทั้งนี้แบบสัมภาษณ์และแบบทดสอบความรู้ที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ได้มีการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 ท่าน พิจารณาให้ความเห็นเพื่อปรับแก้แนวคำถามให้เหมาะสมก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริง

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Excel 2016 สถิติที่ใช้คือ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองที่ตอบแบบสัมภาษณ์ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (27 คน ร้อยละ 55.10.33) มีอายุเฉลี่ย 45.65 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส (41 คน ร้อยละ 83.67) นับถือศาสนาพุทธมากที่สุด (46 คน ร้อยละ 93.88.) จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษามากที่สุด (28 คน ร้อยละ 57.14) เกษตรกรทั้งหมดเป็นเจ้าของฟาร์มคนเดียว (49 คน ร้อยละ 100) มีประสบการณ์การเลี้ยงไก่พื้นเมืองเฉลี่ย 7.53 ปี เกษตรกรทั้งหมดเลี้ยงไก่พื้นเมืองพันธุ์ประดู่หางดำ เชียงใหม่ (49 คน ร้อยละ 100) โดยมีข้อสังเกตว่า เกษตรกร

ยังเลี้ยงไก่พื้นเมืองพันธุ์อื่น ๆ ร่วมด้วย อาทิเช่น พันธุ์เขียวห้วยทราย ไก่พริบพรีที่ปรับปรุงพันธุ์มาจากสายพันธุ์ ประดู่หางดำและสายพันธุ์เขียวห้วยทราย และไก่ลูกผสมพื้นเมืองอื่น ๆ ทั้งนี้เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง มีพ่อพันธุ์ เฉลี่ยรายละ 1.48 ตัว แม่พันธุ์เฉลี่ยรายละ 6.41 ตัว ไก่รุ่น-ไก่สาว เฉลี่ยรายละ 41.12 ตัว และลูกไก่เฉลี่ยรายละ 32.32 ตัว เกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงไก่พื้นเมืองแบบปล่อย (Free Range) (48 คน ร้อยละ 97.96)

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับปศุสัตว์อินทรีย์ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง

ผลการวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับปศุสัตว์อินทรีย์ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง มีค่าเฉลี่ยร้อยละที่ตอบแบบทดสอบถูกต้องตามหลักวิชาการสูงถึงร้อยละ 77.65 และมีค่าเฉลี่ยร้อยละที่ตอบแบบทดสอบผิดตามหลักวิชาการเพียงร้อยละ 22.35 สำหรับข้อความของแบบทดสอบที่มีผู้ตอบถูกต้องตามหลักวิชาการจำนวนมากที่สุด มีผู้ตอบถูกต้องตามหลักวิชาการ ร้อยละ 85.71 ของข้อนั้น ซึ่งมีร้อยละของผู้ตอบเท่ากันจำนวน 2 ข้อ และข้อความของแบบทดสอบที่มีผู้ตอบถูกต้องตามหลักวิชาการจำนวนน้อยที่สุด มีผู้ตอบถูกต้องตามหลักวิชาการ ร้อยละ 63.27 ทั้งนี้ผลทดสอบความรู้เกี่ยวกับปศุสัตว์อินทรีย์ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองรายข้อทั้ง 21 ข้อ รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1

แสดงผลทดสอบความรู้เกี่ยวกับปศุสัตว์อินทรีย์ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง

n = 49

หัวข้อ	ร้อยละที่ตอบถูกต้องตามหลักวิชาการ	ร้อยละที่ตอบผิดตามหลักวิชาการ
1. ปศุสัตว์ (Livestock) หมายถึง สัตว์ที่เลี้ยงไว้สำหรับใช้เป็นอาหารหรือผลิตภัณฑ์อาหารทั้งนี้ไม่ครอบคลุมถึงสัตว์ป่าที่ได้มาจากการล่า และสัตว์น้ำ	71.43	28.57
2. ปศุสัตว์อินทรีย์ (Organic Livestock) หมายถึง ปศุสัตว์ที่ผลิตโดยใช้ระบบเกษตรอินทรีย์	75.51	24.49
3. หลักการของปศุสัตว์อินทรีย์ ต้องอยู่บนพื้นฐานการจัดการให้มีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกันระหว่างผืนดิน พืช สัตว์ และให้ความสำคัญกับความต้องการทางสรีระของร่างกายและพฤติกรรมของสัตว์ และจัดให้มีอาหารสัตว์อินทรีย์ที่มีคุณภาพอย่างเพียงพอ	63.27	36.73
4. หลักการของปศุสัตว์อินทรีย์ ต้องรักษาระบบนิเวศท้องถิ่นและความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่การผลิต เพื่อเป็นพื้นที่สำหรับพืช และที่อาศัยของแมลง และสัตว์ประจำถิ่นนั้น เช่น ป่าพุ่มไม้ แนวรั้วธรรมชาติ และหนองน้ำ	83.67	16.33
5. การจัดการกับปศุสัตว์ ให้มุ่งเน้นการขยายพันธุ์ตามธรรมชาติ รักษาสุขภาพสัตว์ ป้องกันโรค หลีกเลี่ยงการใช้ยาเคมี ดูแลสวัสดิภาพของสัตว์ และการลดความเครียด รวมทั้งหลีกเลี่ยงการใช้ผลพลอยได้จากสัตว์เป็นอาหารสัตว์	73.47	26.53

ตารางที่ 1 (ต่อ)

n = 49

หัวข้อ	ร้อยละที่ตอบถูก ตามหลักวิชาการ	ร้อยละที่ตอบผิด ตามหลักวิชาการ
6. สัตว์ที่ใช้สำหรับการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ต้องเกิดในฟาร์มที่มีการจัดการตามระบบเกษตรอินทรีย์	79.59	20.41
7. สัตว์ที่ใช้สำหรับการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ต้องเกิดจากพ่อแม่พันธุ์ที่มีการจัดการตามระบบเกษตรอินทรีย์	85.71	14.29
8. สัตว์ที่ใช้สำหรับการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์สัตว์ต้องถูกเลี้ยงในระบบอินทรีย์ตลอดช่วงชีวิตของสัตว์	79.59	20.41
9. การจัดการพื้นที่เพื่อใช้เลี้ยงปศุสัตว์อินทรีย์ ทั้งการปลูกพืชและพืชอาหารสัตว์ ต้องมีระยะปรับเปลี่ยนสำหรับพืชล้มลุก 12 เดือน และพืชยืนต้น 18 เดือน	71.43	28.57
10. ฟาร์มหรือพื้นที่การผลิตใด ๆ ที่ได้รับการรับรองเป็นเกษตรอินทรีย์ เมื่อมีการนำสัตว์ปีกจากฟาร์มที่ไม่ได้รับการรับรองปศุสัตว์อินทรีย์มาใช้เพื่อการผลิตผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ที่จะวางขายเป็นสินค้าปศุสัตว์อินทรีย์ได้ จะต้องมีระยะการปรับเปลี่ยนระบบการผลิตโดยเลี้ยงระบบปศุสัตว์อินทรีย์อย่างน้อย 60 วัน และนำเข้าฟาร์มปศุสัตว์อินทรีย์ ก่อนอายุ 3 วัน	79.59	20.41
11. อาหารที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์ ต้องคำนึงถึงคุณภาพอาหารสัตว์ และควรใช้วัตถุดิบที่ผลิตจากฟาร์มตนเองมากที่สุด หรืออาจใช้วัตถุดิบจากพื้นที่อื่น ๆ ได้ โดยวัตถุดิบนั้นต้องมีกระบวนการผลิตที่สอดคล้องกับข้อกำหนดของเกษตรอินทรีย์ หรือเป็นวัตถุดิบที่ได้จากธรรมชาติซึ่งมาจากพื้นที่ที่ไม่เคยใช้ทำการเกษตรหรือไม่เคยใช้สารเคมีที่ห้ามใช้อย่างน้อย 3 ปี โดยผู้ผลิตต้องแสดงหลักฐานประกอบการพิจารณาต่อหน่วยรับรอง	79.59	20.41

ตารางที่ 1 (ต่อ)

n = 49

หัวข้อ	ร้อยละที่ตอบถูก ตามหลักวิชาการ	ร้อยละที่ตอบผิด ตามหลักวิชาการ
12. ในระยะเริ่มดำเนินการปรับเปลี่ยน อาหารสัตว์ที่ใช้ต้องมี วัตถุดิบที่ผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์ในปริมาณไม่ต่ำกว่า 70% ของวัตถุดิบแห้ง (Dry Matter) สำหรับสูตรอาหารสัตว์เคี้ยวเอื้อง และไม่ต่ำกว่า 65% ของวัตถุดิบแห้งสำหรับสูตรอาหารสัตว์ กระจ่างเดี่ยว หากอาหารที่ไม่ได้มาจากระบบเกษตรอินทรีย์ ต้องเป็นวัตถุดิบจากพืช สัตว์ หรือแร่ธาตุจากธรรมชาติ	81.63	18.37
13. ในกรณีพื้นที่การผลิตไม่สามารถจัดหาวัตถุดิบอาหาร สัตว์อินทรีย์ได้ 100% อาหารสัตว์ที่ใช้จะต้องมีวัตถุดิบที่ผลิตใน ระบบเกษตรอินทรีย์ในปริมาณไม่ต่ำกว่า 90% ของวัตถุดิบแห้ง สำหรับสูตรอาหารสัตว์เคี้ยวเอื้อง และไม่ต่ำกว่า 80% ของวัตถุดิบแห้งสำหรับสูตรอาหารสัตว์กระจ่างเดี่ยวโดยคำนวณจาก ความต้องการอาหารสัตว์ทั้งปี และต้องได้รับความเห็นชอบจาก หน่วยรับรองก่อน	73.47	26.53
14. ช่วงการเลี้ยงขุนของสัตว์ปีก ต้องการอาหารประเภทธัญพืช เพื่อเป็นแหล่งพลังงาน กรณีจำเป็นอนุโลมให้ลูกสัตว์ปีกหลังออกจากไข่ ให้ใช้อาหารลูกสัตว์ปีกทั่วไปได้ไม่เกิน 4 สัปดาห์ทั้งนี้ อาหารลูกสัตว์ปีกทั่วไปต้องไม่มาจากสิ่งมีชีวิตตัดแปรพันธุกรรม และสารสังเคราะห์	81.63	18.37
15. การรักษาโรค กรณีที่สัตว์เจ็บป่วยหรือได้รับบาดเจ็บ ให้ เลือกใช้พืชสมุนไพร แร่ธาตุธรรมชาติ หรือการแพทย์ทางเลือก ก่อนการให้ยาแผนปัจจุบันหรือยาปฏิชีวนะ โดยพิจารณาให้ เหมาะสมกับสภาพและชนิดสัตว์ หากการรักษาไม่ได้ผล ให้ ใช้อาหารแผนปัจจุบันหรือยาปฏิชีวนะได้ ภายใต้การดูแลของ สัตวแพทย์ ระยะการหยุดให้ยาจะต้องเพิ่มเป็นสองเท่าของที่ระบุ ในเอกสารกำกับยา	73.47	26.53

ตารางที่ 1 (ต่อ)

n = 49

หัวข้อ	ร้อยละที่ตอบถูก ตามหลักวิชาการ	ร้อยละที่ตอบผิด ตามหลักวิชาการ
16. การเคลื่อนย้ายสัตว์ต้องดำเนินการด้วยความระมัดระวัง หลีกเลี่ยงการทำให้สัตว์เกิดความเครียด ตื่นกลัว บาดเจ็บหรือทรมานและห้ามใช้เครื่องกระตุ้นไฟฟ้า รวมทั้งยาหรือสารเคมีที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เช่น ยาหล่อมประสาท	79.59	20.41
17. การเลี้ยงแบบปล่อยในพื้นที่เปิด ต้องมีที่กันแดดและฝน หรือป้องกันสัตว์จากความแปรปรวนของภูมิอากาศอย่างเหมาะสมและเพียงพอ	85.71	14.29
18. โรงเรือนสัตว์ปีกต้องมีพื้นที่ร่มด้วยวัสดุรองพื้น อาจเป็น แกลบ ฟาง ชี้เลื่อย ทรายหรือหญ้าและโรงเรือนไก่ไข่ เปิดไข่ ต้องมีรังไข่เพียงพอสำหรับการวางไข่ มีคอนนอนสำหรับไก่ มีขนาดและการจัดวางเหมาะสมกับชนิดและพฤติกรรมของสัตว์	79.59	20.41
19. หลีกเลี่ยงการเผาทำลายของเสียและกิจกรรมอื่นที่ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ยกเว้นการเผาทำลายซากเพื่อควบคุมโรค	79.59	20.41
20. โรงเรือน คอก อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ต้องทำความสะอาด และ/หรือ ฆ่าเชื้อตามความเหมาะสมเพื่อป้องกันการปนเปื้อนและการสะสมของเชื้อก่อโรค	81.63	18.37
21. สัตว์ปีกที่มีพฤติกรรมชอบน้ำ ต้องมีแหล่งน้ำไว้ให้เพียงพอ	71.43	28.57
เฉลี่ย	77.65	22.35

เมื่อพิจารณาคะแนนผลการทดสอบ พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง มีคะแนนเฉลี่ยที่ 16.43 คะแนน จากคะแนนเต็ม 21 คะแนน โดยมีผู้ได้คะแนนสูงสุด คือ 20 คะแนน ซึ่งมีจำนวน 6 คน จาก 49 คน และผู้ที่ได้คะแนนต่ำสุด คือ 10 คะแนน ซึ่งมีจำนวน 1 คน จาก 49 คน (Min. = 10, Max. = 20, Mean = 16.43, S.D. = 2.65) เมื่อประเมินระดับความรู้โดยใช้คะแนนมาตรฐานที่ปกติ (Normalized T score) พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง มีระดับความรู้อยู่ในเกณฑ์ระดับสูง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 มีระดับความรู้อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 และมีระดับความรู้อยู่ในเกณฑ์ระดับต่ำ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2

แสดงระดับความรู้เกี่ยวกับปศุสัตว์อินทรีย์ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง

n = 49

คะแนนที่ ทดสอบได้	ความถี่	ความถี่ สะสม	เปอร์เซ็นต์ ไทล์	Z Score	T Score	ระดับ ความรู้
20	6	49	93.88	1.545	65.45	สูง
19	8	43	79.59	0.827	58.27	สูง
18	3	35	68.37	0.478	54.78	ปานกลาง
17	9	32	56.12	0.154	51.54	ปานกลาง
16	9	23	37.76	-0.312	46.88	ปานกลาง
15	4	14	24.49	-0.691	43.09	ต่ำ
14	1	10	19.39	-0.864	41.36	ต่ำ
13	2	9	16.33	-0.981	40.19	ต่ำ
12	6	7	8.16	-1.394	36.06	ต่ำ
10	1	1	1.02	-2.319	26.81	ต่ำ

ส่วนที่ 3 ความพร้อมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองสำหรับการเข้าสู่มาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ของประเทศไทย

ผลการศึกษาเกี่ยวกับความพร้อมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองสำหรับการเข้าสู่มาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ของประเทศไทย โดยการประเมินตนเองพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง มีความพร้อมสำหรับการเข้าสู่มาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ในระดับปานกลาง (Mean = 1.95, S.D. = 0.72) โดยพบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองมีความพร้อมในระดับปานกลาง 8 หัวข้อ จาก 10 หัวข้อ และมีความพร้อมในระดับมากและน้อยอย่างละ 1 หัวข้อ ทั้งนี้เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง มีความพร้อมด้านพันธุ์สัตว์ที่ใช้ผลิตไก่พื้นเมืองอินทรีย์มากที่สุด (Mean = 2.57, S.D. = 0.54) รองลงมาได้แก่ ด้านการจัดเก็บบันทึกข้อมูล (Mean = 2.02, S.D. = 0.75) และเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองมีความพร้อมด้านการขนส่งสัตว์และการเคลื่อนย้ายไก่พื้นเมืองอินทรีย์น้อยที่สุด (Mean = 1.59, S.D. = 0.67) รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3

แสดงความพร้อมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองสำหรับการเข้าสู่มาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ของประเทศไทย

n = 49

หัวข้อความพร้อมของเกษตรกร ผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง	ระดับความพร้อม					ความหมาย
	น้อย	ปานกลาง	มาก	Mean	S.D.	
1. พันธุ์สัตว์ที่ใช้ผลิตไก่พื้นเมืองอินทรีย์	1	19	29	2.57	0.54	มาก
2. การจัดการพื้นที่เพื่อใช้เลี้ยงไก่พื้นเมืองอินทรีย์	26	13	10	1.84	0.80	ปานกลาง
3. วัตถุดิบอาหารและสูตรอาหารที่ใช้ในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองอินทรีย์	19	25	9	1.80	0.74	ปานกลาง
4. โรงเรือนใช้ในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองอินทรีย์	12	28	9	1.94	0.66	ปานกลาง
5. การจัดการด้านสุขภาพไก่พื้นเมืองอินทรีย์	12	25	12	1.96	0.73	ปานกลาง
6. การดูแลและการจัดการการเลี้ยงไก่พื้นเมืองอินทรีย์	16	22	11	1.90	0.74	ปานกลาง
7. การขยายพันธุ์ไก่พื้นเมืองอินทรีย์	16	17	16	2.00	0.82	ปานกลาง
8. การขนส่งสัตว์และการเคลื่อนย้ายไก่พื้นเมืองอินทรีย์	25	19	5	1.59	0.67	น้อย
9. การจัดการของเสีย	14	25	10	1.92	0.70	ปานกลาง
10. การจัดเก็บบันทึกข้อมูล	13	22	14	2.02	0.75	ปานกลาง
ผลเฉลี่ยรวม	15.4	21.5	12.5	1.95	0.72	ปานกลาง

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับปศุสัตว์อินทรีย์ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง มีคะแนนผลการทดสอบความรู้โดยเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง มีค่าเฉลี่ยของการตอบคำถามถูกต้องตามหลักวิชาการถึงร้อยละ 77.65 ส่วนผลการศึกษาเกี่ยวกับความพร้อมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองสำหรับการเข้าสู่มาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ของประเทศไทย พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง มีความพร้อมสำหรับการเข้าสู่มาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าแม้เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองจะมีความรู้เกี่ยวกับปศุสัตว์อินทรีย์ในระดับปานกลางถึงระดับสูงถึงร้อยละ 71.43 แต่อย่างไรก็ตามจากการประเมินตนเองของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองมีความพร้อมในระดับปานกลางที่จะเข้าสู่การดำเนินการตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ของประเทศไทย

การอภิปรายผล

ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองที่ตอบแบบสัมภาษณ์ เมื่อเปรียบเทียบกับรายงานของ วุฒิชัย คำดี และภาณุพันธุ์ ประภาติกุล (2562, หน้า 1-2) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของเกษตรกรในโครงการส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานการผลิตไก่ประดู่หางดำเชียงใหม่เพื่อการค้าที่เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 46.50 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และมีประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำเชียงใหม่เฉลี่ย 4.55 ปี ซึ่งเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ มีเพศชายเป็นส่วนใหญ่เช่นเดียวกัน มีอายุเฉลี่ยใกล้เคียงกัน แต่มีประสบการณ์การเลี้ยงไก่พื้นเมืองยาวนานกว่า รวมทั้งมีระดับการศึกษาในระดับสูงกว่า คือ จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา และเมื่อเปรียบเทียบกับรายงานของ ลำพอล ศรีดอนชัย และ ศศิทิพย์ พวงสายใจ (2561, หน้า 13) ได้รายงานว่ เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ประดู่หางดำในพื้นที่ 8 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน แม่ฮ่องสอน และเพชรบุรี มีพ่อพันธุ์เฉลี่ย 3 ตัว และแม่พันธุ์เฉลี่ย 23 ตัว ซึ่งเกษตรกรมีพ่อพันธุ์เฉลี่ยใกล้เคียงกัน แต่เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองในพื้นที่ อ.เชออะ จ.เพชรบุรี มีแม่พันธุ์เฉลี่ยต่ำกว่า ซึ่งส่งผลให้การผลิตลูกไก่ได้เฉลี่ยต่อรุ่นต่อรายอาจจะมียานวนน้อยกว่า

สำหรับประเด็นด้านความรู้และความพร้อมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองสำหรับการเข้าสู่มาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ของประเทศไทย เมื่อเปรียบเทียบกับ ฌาน สมภักดี, ชนัญ ผลประไพ และธีระ สิ้นเดชารักษ์ (2557, หน้า 182) ที่ได้ศึกษาความพร้อมและความต้องการของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในเขตพื้นที่องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (ภาคเหนือ) สำหรับการเข้าสู่มาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ของประเทศไทย พบว่า จากการวัดระดับความรู้เกี่ยวกับปศุสัตว์อินทรีย์ของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในพื้นที่ของ อ.ส.ค. ภาคเหนือ โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 15 ข้อคำถาม พบว่าเกษตรกรตอบถูกโดยมีคะแนนต่ำสุด 3 คะแนน และมีคะแนนสูงสุด 15 คะแนนโดยเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 53.04 มีความรู้เกี่ยวกับปศุสัตว์อินทรีย์ในระดับปานกลาง รองลงมา มีความรู้เกี่ยวกับปศุสัตว์อินทรีย์ในระดับมากร้อยละ 33.48 และร้อยละ 13.48 มีความรู้เกี่ยวกับปศุสัตว์อินทรีย์ระดับต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง จะพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองส่วนใหญ่ ร้อยละ 42.86 มีความรู้เกี่ยวกับปศุสัตว์อินทรีย์ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน แต่เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง มีความรู้เกี่ยวกับปศุสัตว์อินทรีย์ระดับปานกลางและระดับต่ำเท่ากัน คือ ร้อยละ 28.57 แต่อย่างไรก็ตามเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง มีความต้องการให้กรมปศุสัตว์หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดอบรมความรู้เพิ่มเติม เช่น การจัดการสุขภาพไก่พื้นเมือง การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การตลาดและการจัดหาช่องทางจัดจำหน่าย โดยเฉพาะประเด็นด้านสุขภาพสัตว์เกษตรกรมีความต้องการการให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการป้องกันโรคไก่พื้นเมือง การใช้สมุนไพร ในการรักษาโรคไก่พื้นเมืองและต้องการให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ออกหน่วยเคลื่อนที่เข้ามาดูแลไก่พื้นเมืองที่ฟาร์มของเกษตรกร เพราะเกษตรกรประสบกับความยากลำบากในการขนส่งหรือเคลื่อนย้ายสัตว์

จากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้สำนักงานปศุสัตว์อำเภอเชออะ จังหวัดเพชรบุรี จะได้นำไปกำหนดนโยบายและวิธีการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองเพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าสู่มาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ ตามที่กรมปศุสัตว์ได้มีแผนเร่งขยายผลการส่งเสริมการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์อย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดและมุ่งขยายพื้นที่และเพิ่มปริมาณการผลิตสินค้าปศุสัตว์อินทรีย์ เพื่อรองรับความต้องการของผู้บริโภคกลุ่มรักสุขภาพที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นให้เป็นที่ยอมรับของตลาดต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกรมปศุสัตว์ ซึ่งมีหน่วยงานในระดับพื้นที่ เช่น สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ควรพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองในเขตพื้นที่รับผิดชอบให้เข้าสู่มาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ ด้วยการส่งเสริมและถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตไก่พื้นเมืองอินทรีย์และมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ให้แก่เกษตรกรผ่านการฝึกอบรมและสนับสนุนเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองที่มีความพร้อมสูงเป็นลำดับแรก เพื่อให้ นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาฟาร์มของตนเองให้มีความพร้อมและสอดคล้องกับมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ โดยเฉพาะในระยะเปลี่ยนผ่านจากระบบการเลี้ยงดั้งเดิมไปสู่ระบบการผลิตแบบอินทรีย์ จำเป็นต้องมีการฝึกอบรม ทบทวนความรู้ความเข้าใจเป็นระยะเพื่อการเปลี่ยนผ่านระบบการเลี้ยงจะได้ขับเคลื่อนไปโดยสะดวกราบรื่น และสามารถแก้ไขปรับปรุงกระบวนการได้ทันทั่วถึง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีรายละเอียดมากยิ่งขึ้นเกี่ยวกับความต้องการการสนับสนุนจากภาครัฐ
2. เกษตรอินทรีย์เป็นแนวทางการผลิตที่ให้ความสำคัญกับคุณภาพและความปลอดภัยอาหารของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค รวมทั้งการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ดังนั้นจึงควรศึกษาทัศนคติของเกษตรกรและผู้บริโภคในประเด็นนี้ด้วย เพื่อที่เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองจะได้วางแผนการผลิตให้คงสถานะระบบการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ได้โดยตลอด และสามารถผลิตได้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดได้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมปศุสัตว์, กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์. (2562). คู่มือแผนปฏิบัติการโครงการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์
กิจกรรม: พัฒนาเกษตรอินทรีย์และตลาดสีเขียว แผนบูรณาการการพัฒนาพื้นที่ระดับภาค ประจำปี
2563. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- ผาน สมภักดี, ชนัญ ผลประไพ และธีระ สินเดชารักษ์. (2557). ความพร้อมและความต้องการของเกษตรกรผู้เลี้ยง
โคนมในเขตพื้นที่องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (ภาคเหนือ) สำหรับการเข้าสู่มาตรฐาน
ปศุสัตว์อินทรีย์ของประเทศไทย. *Thai Journal of Science and Technology*, 3(3), 182-195.
- นิรันดร์ นาคบุรี, จารุณี เกษรพิกุล และสุรวัดน์ ชลอสันติสกุล. (2563). การประเมินความต้องการของเกษตรกร
ผู้เลี้ยงแพะด้านความรู้และการสนับสนุนจากภาครัฐในการทำฟาร์ม เขตพื้นที่อำเภอชะอำ จังหวัด
เพชรบุรี. ใน เอกสารประกอบการประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 16 ICE 2020
(หน้า 821-832). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์, คณะศึกษาศาสตร์.
- ลำพล ศรีตอนชัย และศศิเพ็ญ พวงสายใจ. (2561). การวิเคราะห์ศักยภาพของการผลิตไก่ประดู่หางดำ. สืบค้นจาก
[https://www.econ.cmu.ac.th/econ_paper/admin/files/paper/581632083/031%20
ลำพล%20ศรีตอนชัย%20581632083.pdf](https://www.econ.cmu.ac.th/econ_paper/admin/files/paper/581632083/031%20ลำพล%20ศรีตอนชัย%20581632083.pdf)
- วิลาสินี ยิ้มแย้ม. (2559). ปศุสัตว์อินทรีย์ (71/2559). สืบค้นจาก [http://secretary.dld.go.th/index.php/
informationdld/newsdld/1678-4-3-59](http://secretary.dld.go.th/index.php/informationdld/newsdld/1678-4-3-59)
- วุฒิชัย คำดี และภาณุพันธุ์ ประภาติกุล. (2562). เอกสารวิชาการ เรื่องที่ 1 ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของ
เกษตรกรในโครงการส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานการผลิตไก่ประดู่หางดำเชียงใหม่เพื่อการค้า.
สืบค้นจาก <http://region5.dld.go.th/webnew/images/stories/2562/paper/pw109082562.pdf>

สมาคมการค้าเกษตรอินทรีย์ไทย. (ม.ป.ป.). **อาหารเกษตรอินทรีย์**. สืบค้นจาก <https://actionforclimate.deqp.go.th/?p=6659>

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเพชรบุรี. (2556). **ข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ จังหวัดเพชรบุรี ปีงบประมาณ 2556**. สืบค้นจาก http://pvlo-pbr.dld.go.th/webnew/images/phocadownload/dataanimal/data_chicken_56.pdf

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. (2548). **มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ มกษ. 9000 เล่ม 2-2548: ปศุสัตว์อินทรีย์ เล่ม 2**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

สุดา มั่งมีดี. (2562). **“เกษตรอินทรีย์” ขยายตัวต่อเนื่องในอาเซียน**. สืบค้นจาก <https://businesstoday.co/cover-story/26/12/2019/เกษตรอินทรีย์/>